

LIETUVOS PROFESINĖ SAJUNGA „SOLIDARUMAS“

Kodas 290806370; Ulonų 5, LT-08240 Vilnius; tel.370 5 2621743 faksas 370 5 213 3295
www.lps.lt; el.paštas: info@lps.lt; solidarumas.lt@gmail.com

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2022-08-29 Nr.10-87

Trišalei tarybai

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 188 STRAIPSNIO
PAPILDYMO, ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 96
STRAIPSNIO PAPILDYMO**

Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ teikia Trišalei Tarybai DK 188 str. papildymo ir ANK 96 str. papildymo teisės aktų projektus bei Aiškinamąjį raštą.

Siunčiamus dokumentus prašome registruoti ir įtraukti į artimiausią TT darbotvarkę, svarstymams.

Priedama:

2022-08-29 DK 188 str. papildymo ir ANK 96 str. papildymo Aiškinamasis raštas + Projektai (6 lapai)

Pagarbiai,
LPS „Solidarumas“ pirmininkė

Kristina Krupavičienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO NR. XII-2603 188 STRAIPSNIO
PAPILDYMO
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO NR. XII-1869 96 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Prancūzijai pirmininkaujant ES Tarybai, ES Parlamento, valstybių narių vyriausybių ir ES Komisijos derybininkai pagaliau susitarė dėl minimalaus mėnesinės algos (MMA) direktyvos (Toliau MMA Direktyva), apibrėžiančios deramą (adekvačią) įstatymais nustatyto minimalaus darbo užmokesčio sistemą, ir skatinančios valstybes nares stiprinti kolektyvines derybas. Už darbo vietas ir socialines teises atsakingas ES komisaras Nicolas Schmit palankiai įvertino susitarimą, nes juo bus sukurta „veiksminga priemonė, užtikrinanti darbo užmokesčio konvergenciją“. MMA Direktyvos idėja yra apie darbuotojų gyvenimą, apie minimalų atlyginimą gaunančių darbuotojų galimybę gyventi oriai, susimokėti nuomą, padėti ant stalo maisto jiems ir jų šeimos nariams, tenkinti pagrindinius buities poreikius. Galutiniame MMA direktyvos tekste teigiama, kad įstatymais nustatytas minimalus darbo užmokestis turėtų būti atnaujinamas kas dvejus metus, įtraukiant ir darbdavius, ir profesines sąjungas. **MMA direktyva siekiama užtikrinti profesinių sąjungų teisę derėtis dėl sąžiningų sąlygų darbuotojams.** Profesinių sąjungų teisė derėtis turi būti veiksminga ir reali, bet ne fikcinė ar tik deklaratyvi.

MMA direktyva siekiama padėti darbuotojams gauti tinkamą prieigą prie kolektyvinių derybų ir minimalaus darbo užmokesčio apsaugos, pavyzdžiui, per darbo inspekcijų vykdomą kontrolę, lengvai prieinamą informaciją apie minimalaus atlyginimo apsaugą ir suteikiant teisėsaugos institucijoms galimybę sekti reikalavimų nesilaikančius darbdavius. Lietuvos Respublikos Darbo kodekso ir Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – DK ir ANK) 188 straipsnio papildymo ir 96 straipsnio pakeitimo įstatymų projekto (toliau – Įstatymo projektas) parengimą paskatino tai, kad Lietuvoje kolektyvinių sutarčių aprėptis yra viena iš mažiausių Europos Sąjungos valstybėse narėse. DK 188 straipsnio 9 dalis skelbia, kad jeigu šalys nėra nusprendusios kitaip, kolektyvinės derybos laikomos baigtomis, kai pasirašoma kolektyvinė sutartis, surašomas nesutarimų protokolai arba kai viena iš šalių perduoda kitai šaliai raštu pranešimą apie tai, kad pasitraukia iš kolektyvinių derybų. Sutarties šaliai negarantuojama, o greičiausiai ir negali būti garantuojama, kad Kolektyvinės derybos įvyks, bus pasisekusios ir galutiniame rezultate bus pasirašyta kolektyvinė sutartis. Stipresnei derybų šaliai paprastai naudinga nepasirašyti Kolektyvinės sutarties, o derybos, pagal galiojančią teisinę reguliavimą gali trukti neterminuotai. Be to, sutarties šaliai nėra jokių teisinių padarinių jeigu sutarties šalis atsisako pasirašyti kolektyvinę sutartį be svarbių priežasčių. Įvykusios ir pasisekusios derybos ir kolektyvinės sutarties pasirašymas yra viena iš produktyvių ir tinkamų darbo santykių sąlygų. Neapibrėžtumas žalingas silpnesnei darbo santykių šaliai, jos ekonominiams socialiniams santykiams.

Teisinis reguliavimas, kai derybų terminas neapibrėžtas, sutarties šalis gali nepasirašyti kolektyvinės sutarties be svarbių priežasčių, o dėl atsisakymo pasirašyti kolektyvinę sutartį jokių teisinių padarinių sutarties šaliai nekyla, skatina piktnaudžiauti teise.

Projekto tikslas į galiojančią teisinį reguliavimą įvesti teisinio aiškumo Darbo Kodekse nustatant kolektyvinių derybų terminą, o administracinių nusižengimų kodekse sankciją, kuri būtų taikoma tuo atveju, jeigu sutarties šalis be svarbių priežasčių nepasirašo kolektyvinės sutarties. Manytina, kad siūlomas 6 mėnesių terminas baigti derybas laikytinas protingu terminu.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatorius – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ teisininkas [redacted]

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Jeigu šalys nėra nusprendusios kitaip, kolektyvinės derybos laikomos baigtomis, kai pasirašoma kolektyvinė sutartis, surašomas nesutarimų protokolai arba kai viena iš šalių perduoda kitai šaliai raštu pranešimą apie tai, kad pasitraukia iš kolektyvinių derybų (DK 188 str. 9 dalis).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Teisinio apibrėžtumo. Teisinio aiškumo. Atsakomybės už veiksmus ir sprendimus skatinimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsiliieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo projektas neturės įtakos sąžiningoms verslo sąlygoms ir atsakingo verslo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Darbo kodekso 188 straipsnio 9 dalį išdėstant ją taip:

Jeigu šalys nėra nusprendusios kitaip, kolektyvinės derybos laikomos baigtomis, kai pasirašoma kolektyvinė sutartis, surašomas nesutarimų atsisakymo pasirašyti kolektyvinę

sutartį be svarbių priedasčių protokolas arba kai viena iš šalių perduoda kitai šaliai raštu pranešimą apie tai, kad pasitraukia iš kolektyvinių derybų.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Įstatymui įgyvendinti nereikia įgyvendinamųjų teisės aktų.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Papildomų valstybės lėšų Įstatymo projektui įgyvendinti nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai žodžiai: „kolektyvinė sutartis“, „kolektyvinės derybos“

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBO KODEKSO NR. XII-2603 188 STRAIPSNIO PAPILDYMO
ĮSTATYMAS**

2022 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 188 straipsnio papildymas

Papildyti 188 straipsnį 10 dalimi ir ją išdėstyti taip:

”10. Kolektyvinės derybos laikomos neįvykusiomis, kai kolektyvinės derybos trunka ilgiau nei šeši kalendoriniai mėnesiai ir nepasirašoma kolektyvinė sutartis. Kai derybos trunka ilgiau nei šeši kalendoriniai mėnesiai ir nepasirašoma kolektyvinė sutartis surašomas atsisakymas pasirašyti kolektyvinę sutartį be svarbių priežasčių protokolas.

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2022 m. gruodžio 1 d.“

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO NR. XII-1869 96 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2022 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 96 straipsnio nauja redakcija:

Papildyti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 96 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„96 straipsnis. Darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų, kolektyvinės sutarties pažeidimas.“

2 straipsnis. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 96 straipsnio nauja redakcija:

Pakeisti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 96 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

”1. Darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų pažeidimas užtraukia baudą darbuotojui nuo trisdešimt iki devyniasdešimt eurų.

2. Darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų pažeidimas užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo dviejų šimtų keturiasdešimt iki aštuonių šimtų aštuoniasdešimt eurų.

3. Kolektyvinės sutarties pažeidimas
užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo penkių šimtų iki vieno tūkstančio eurų.

4. Atsisakymas pasirašyti kolektyvinę sutarti be svarbių priežasčių Darbo Kodekse numatyta tvarka

užtraukia darbdaviui baudą nuo vieno tūkstančio iki dviejų tūkstančių eurų.

5. Šio straipsnio 2 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, jeigu dėl to galėjo įvykti nelaimingas atsitikimas darbe, avarija ar atsirasti kitų sunkių padarinių, užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno tūkstančio iki dviejų tūkstančių eurų.

6. Šio straipsnio 2 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo devynių šimtų iki vieno tūkstančio keturių šimtų eurų.

7. Šio straipsnio 3 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo dviejų tūkstančių penkių šimtų iki trijų tūkstančių penkių šimtų eurų.

8. Šio straipsnio 4 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo trijų tūkstančių penkių šimtų iki keturių tūkstančių penkių šimtų eurų.

9. Šio straipsnio 5 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno tūkstančio keturių šimtų iki trijų tūkstančių eurų.“

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2022 m. gruodžio 1 d.